

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Modstandskampen 1940 - 45

1 · Marts 2006

Gestapofanger
Krigssejlere
Modstandsfolk

LANDSFORENINGEN
ERHVERVSHÆMMEDE
FRA FRIHEDSKAMPEN

HORSERØD
FRØSLEV
DACHAU
HANNOVER-STÖCKEN
NEUENGAMME
SACHSENHAUSEN
STUTTHOF
BUCHENWALD
THERESIENSTADT
RAVENSBRÜCK

Modstand - vist nytter det...

Modstandskampen 1940 - 45

Gestapofanger Krigssejlere Modstandsfolk

Landsforeningen Erhvervshæmmede fra Frihedskampen

Formand: Alfred Andersen, Bregnevej 7, 5220 Odense SØ, tlf. 66 11 58 69.

Næstformand: Mogens Henrik Nielsen, Nystedvej 14, 4000 Roskilde, tlf. 46 75 77 13.

Sekretær: Kaj Christensen, Bernadotteparken 65, 4000 Roskilde, tlf. 38 19 68 06.

Kasserer: Birthe Fuglsang, Strandbakkevej 28, 8250 Egå, tlf. 86 22 40 46.

Elsebeth Amstrup Larsen, Rugmarken 61, 3060 Espergærde (indvalgt på landsmødet)

Modstandskampens Bladudvalg

Formand: Alfred Andersen, Bregnevej 7, 5220 Odense SØ, tlf. 66 11 58 69.

Udvalg: Claus Arboe-Rasmussen, Birgit K. Fischermann, Alfred Andersen,
Anne M. Olsen.

Indlæg dækker ikke nødvendigvis foreningens eller redaktionens synspunkter.
(Eftertryk tilladt mod kildeangivelse)

Kammeraternes Hjælpefond

Selvejende institution, stiftet 1945

Forretningsudvalg:

Formand: Anna-Lise Clausen, Præstefælledvej 67, 2770 Kastrup. Tlf. 32 51 50 13

Næstformand: Mogens Dyre, Kærvej 14, 6400 Sønderborg. Tlf. 74 42 86 26

Sekretær: Aase Beck Eigenbroth, John F. Kennedys Plads 4, 9000 Aalborg. Tlf. 98 12 32 31.

Kasserer: Poul Brandt, Engbovej 104, 2610 Rødovre. Tlf. 36 41 33 24.

Giro: 1000 780

Vennekredsens Rekreatationsfond

Grundlaget for Rekreatationsfonden er: Salg af frimærker med overpris i 1985 til fordel for Frihedskampens Ofre samt Tipsmidler og andre Fonde i årenes løb. Fondens midler vil kunne søges af alle danske statsborgere, der er- eller vil kunne -anerkendes i henhold til lov om erstatning til besættelsestidens ofre-paragraf 1.a.

Ansøgningsskema vil blive fremsendt ved henvendelse til Kasserer Cornelius Olsen, Gammelgårds Alle 111, 2665 Vallensbæk Strand, tlf. 43 54 78 36

ABONNEMENT, BLADREGNSKAB OG ANNONCER

Anne M. Olsen
Ternevej 39
Snestrup
5210 Odense NV
Tlf. 66 16 56 30

REDAKTION

Claus Arboe-Rasmussen
Køjevænget 26
2791 Dragør
Tlf. 3253 12 31 Fax 3253 1531
Mail: arboe@clarpr.dk
Ans. Chefredaktør

Birgit Krasnik Fischermann
Gl. Vartov Vej 29, 2 tv
2900 Hellerup
Tlf. 39 62 83 55

TRYK

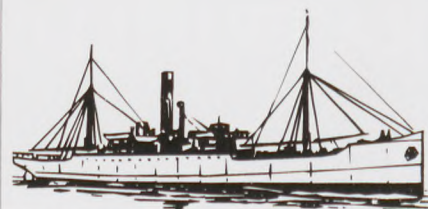
Fjerritslev Tryk A/S

TIL ABONNENTERNE

Næste udgave er planlagt til juni. Deadline herfor er 22. maj.

PRIS

200,00 kr.
- enker 175,00 i 2006.

Indhold

Døds marchside 4

Nyt fra FIR/nyt om erstatningerside 4

Gør vor historie vedrørende.....side 5

De lærte os at kæmpe.....side 6-7

Udenlandsdanskere på
Bernadottegårdeneside 8-9

En flaske sort Simoniside 9

Skulle vi have sagt nej tak?.....side 10-11

De glemte søfolk.....side 12

Lidt billedforvirring/nekrolog.....side 12

De efterlevende
må ikke blive glemt.....side 13

Forsoning,
fortrængning, fremtidside 14-15

Hvem har gamle tegninger..... side 16

Plakater fra besættelsestiden.....side 17

Nu er vi blevet husejere side 18

Mærkedage/nekrolog side 19

Dødsmarchen

Johann Dötsch, der stammer fra Koblenz Metternich deltog i 1945 bl.a. i døds marchen. Hans Dagbog er for nylig blevet genopdaget og bringes hermed i oversættelse:

KZ Sachsenhausen begyndte at blive rømmet 21. april 1945. 33.000 forpinte og forsultne fanger, også kvinder og børn, blev af SS drevet mod nordvest af glubske hunde.

UDDRAG AF DAGBOGEN

21. april 1945: Pludselig ordre kl. 4 morgen: Hele lejren skal rømmes i dag. Kl. 5.45 trådte først polakkerne an til afgang. Hurtig pakning. Desværre havde jeg min rygsæk med mine bedste ting og en selvlavet pjece over frugtavl og fødselsdagshilsner på min arbejdskommando. Ingen havde regnet med at skulle forlade stedet. 500 fanger samledes og under strengeste bevogtning også af glubske hunde sendt samlet afsted.

Kl. ca. 3 eftermiddag forlod vi lejren i silende regn. Hver fik 10 kilo brød, lidt konserves og ca. 3/4 kilo pølse. Vi marcherede gennem det udbombede Sachsenhausen, Teerofen til Sommerfeld. Halvdelen blev anbragt i en lade, resten i det frie. 22. april 1945 tidligt spadserede vi ad vejen mod Neuruppin Påd. Denne store flugtvej foran russerne gik det kun langsomt fremad, da vejen var forstoppet af flygtninge, flygtende tropper.

Vi var mest bange for dybflyverne, der kredsede over os, men dog ikke kastede bomber. Efter byen Lindow holdt vi middagspause i en haglbyge. Uden at få noget spise marcherede vi efter et kort hvil til Rheinsberg.

Her viste SS rystende eksempel på deres mordlyst. Først mødte vi spredte, senere hyppigere døde fanger i grave langs vejen. Fangerne var dræbt med nakkeskud. Den der blev tilbage blev skudt uden skånsel. Særligt med udenlandske fanger gjorde man kort proces.

Nyt fra FIR

De russiske myndigheder har protesteret skarpt mod det estiske mindesmærke for SS-Division, som vor tidligere udenrigsminister også har beklaget sig over, at være blevet narret til at besøge.

Den franske præsident har for nylig indviet et nyt mindested:

Europæisk center for de deporterede KZ-fanger fra nazitiden i nærheden af den eneste KZ-lejr på fransk grund: Natzweiler-Struthof (ikke at forveksle med Stutthof i Polen)

Europaparlamentet har i anledning af 60 årsdagen for befrielsen fra Nazisterne udnævnt den 9. maj til - »Europa-Dag« Folkets sejrsmiddag med det formål at hindre historieforfalskning.

Dagmar Mørk Jensen

Erstatninger fra Tyskland

Alle indsatser har nu færdigbehandlet de sager, der er godkendt. Såfremt nogen endnu venter uden besked, kan der være tale om cheks, der er gået forkert på grund af, at arvinger evt. ikke har meldt flytning, eller der kan være tale om udafsluttet bo. Der foreligger en liste, over de cheks, som IOM mangler kvittering for, er kommet i rette hænder. Det er absolut sidste frist, at rykke, hvis nogen mener, at kunne være der i mellem.

*Dagmar Mørk Jensen
Damms Teglgård 20 1. th.
Aabenraa*

Modstandskampen 1940 - 45

Gestapofanger
Krigssejlere
Modstandsfolk

3. 2005

*Modstand -
vist nytter det...*

Modstandskampen 1940 - 45

Gestapofanger Krigssejlere Modstandsfolk

Organ for ERHVERVSHÆMMEDE
fra FRIHEDSKAMPEN 1940-45

Dachau-klubben

Landsforeningen Erhvervshæmmede fra Frihedskampen

Landsforeningen af Gestapofanger fra Besættelsen

Gestapofangerne i Randers

Hannover-Stöcken-gruppen

Horserød-Foreningen

Landsforeningen af kz-fanger fra Neuengamme

Sachsenhausen-foreningen

Stutthof-foreningen

Theresienstadt-foreningen

Krigssejlerne

Nr. 1

2006

12. årgang

Lederen

Gør vor historie vedrørende

Albert Camus skrev engang: "Ansvaret for historien fritager en for ansvaret for menneskene. Deri består dens bekvemmelighed". Hvis vi supplerer det med den gamle revyvis: "Glemmer du – så husker jeg", har vi essensen til al historieskrivning. For uden fortid – ingen fremtid, og det er netop det bladet Modstandskampen gerne vil fokusere på.

Det kan enhver opleve ved selvsyn ved at bladere i dette nummer af Modstandskampen. Her har vi gennem flere af artiklerne sat fokus på mennesket og dets oplevelser. For det er gennem mennesker vi får vidnesbyrd om fortiden, som kan gives videre til nutiden. Det er meget tankevækkende bl.a. at læse Dagmar Mørk Jensens beretning om Johann Dötsch, der i 1945 gennem sin dagbog fortalte om den grufulde døds-march fra KZ Sachsenhausen den 21. april 1945. Kunne du ikke klare presset og strabadserne blev du nakkeskudt.

DE MANGE PERSONLIGE BERETNINGER

Hans Ole Christensen fra Måløv skriver mere humoristisk om sin fars oplevelser med Gestapo i Aarhus og Vesterbro

drengen Einer Emil Nielsen skriver i bogen "Danmarks glemte søfolk" om sin far, der strandede som sømand i Shanghai. Povl Kildemoes rører ved et meget aktuelt emne i sin beretning om "Skulle vi have sagt nej tak". Her fortæller han om det dilemma han stod over for i Neuengamme, om han skulle sige nej tak til Røde Korspakkerne for at dele dem med andre, eller selv overleve ved at spise indholdet. En meget tankevækkende beretning.

Leo Hansen fra Aarhus tager i sin beretning fat på faderens arbejde under Besættelsen med at få udbredt det trykte ord via det illegale blad Frit Danmark. Netop i Danmarks nuværende aktuelle situation, hvor ytringsfriheden er voldsomt truet af tolv tegninger af Muhammed i Jyllands-Posten, er der grund til at stoppe op, og værne om vort ret og mulighed for at kunne kommunikere. Den gamle modstandsmand og kommunikatør Gunnar Dyrberg skriver i sin bog "En dreng alt vel", at "vi var for unge. For unge til at spørge, om det nu også kunne betale sig. Vi kunne bare ikke lade være". Uden gamle drenge som Gunnar og andre havde vi andre ikke haft en fortid, vi kunne være

stolt af og en fremtid, som vore børn kan være glade for.

BEHOV FOR TOLERANCE

Overrabbiner Bent Melchior sagde engang: "Historien har lært os, at der ingen skrækkelige sandheder findes. En god portion tolerance er nødvendig, og en opdeling af verden i sort og hvidt er den største fare for mennesket såvel som for menneskelighed". Derfor vil jeg gerne på redaktionens vegne opfordre alle – og også vore yngre læsere til at skrive om oplevelserne fra Besættelsestiden eller opvæksten i en familie med gamle modstandsfolk. Når vi til daglig oplever den uforsonlige tone, der hersker, så er det sundt at overveje, hvordan den adskiller sig fra Besættelsestiden. Eller er det blot historien, der gentager sig? Prøv at fortælle hvordan du oplevede Besættelsen eller Befrielse som frihedskæmper, familie eller barn af en frihedskæmperfamilie. Så kan vi gøre historien vedvarende og vedrørende.

Claus Arboe-Rasmussen
Chefredaktør

De lærte os at kæmp

Af Leo Hansen, Aarhus

Vi ved, at fjeld kan sprænges
Og tvinges kan en elv,
Men aldrig kan et folk forgå
Som ikke vil det selv.

Marius Fiil

Mindet om de fem tunge år, mens Danmark var besat af den tyske, nazistiske overmagt under ledelse af Adolf Hitler

New York Times skrev på forsiden at danskerne trodsede tyskerne og sænkede den danske flåde.

starten af besættelsen i enighed at lade stå til i forhold til den tyske besættelsesmagt og bildte sig dermed ind, at den fik det bedste ud af situationen.

Denne usle holdning til tingenes tilstand endte med at både medløbere og modstandere tog konsekvensen. Det resulterede i, at selv konservative danskere, som normalt holdt sig i mere end arms afstand fra kommunisterne, sluttede sig sammen med de eneste, der protesterede fra starten, nemlig de danske kommunister.

Far døde i Neuengamme den 28. november 1944 kun 43 år gammel. Hans ensomme kamp og død, da jeg selv kun var 14 år, har præget hele mit liv. I dag står vi hans sønner her som gamle mænd og værnere om mindet af en far, der kun selv nåede at få et halvt voksent liv. Vi drenge husker ham stadig, som han var en god far, en stærk mand og et modigt menneske.

Han gik søndagstur med os, og først bagefter har vi forstået, hvad der reelt foregik på disse spadsereture rundt i Århus. Vi mødte mennesker, som far talte med og tydeligt nok set med bagklogskabens øjne traf aftaler om trykning om omdeling af det illegale blad Frit Danmark.

TRYKMASKINEN

Den lille trykmaskine blev flyttet fra sted til sted i Århus og blev kun stående på samme adresse kort tid ad gangen. Dels for ikke at blive opdaget og få bladudgivelserne standset og dels for, at de mennesker, som gav bladholdet og maskinen husly, ikke skulle komme i fedtefadet.

Det danske politi var som sagt før temmelig geschæftige, når det gjaldt om at hjælpe den tyske besættelsesmagt. Det var vel først da de fleste kunne se, at Hitlers krigsmaskine ikke var uovervindelig, og flere mennesker begyndte at yde effektiv modstand, at enkelte betjente fandt det betimeligt at give en hånd til modstandsbevægelsen ved at lukke øjnene.

Vores møster, som var skyggetante i barndomshjemmet, kom på et tidspunkt også i gang med omdelingen af

e for alt hvad vi har kært

blade, når hun alligevel gik tur med de yngste børn.

Krigen kom på et tidligt tidspunkt til at præge specielt vort hjem, da far blev angivet af en arbejdskammerat. Så i december 1942 blev han hentet og arresteret af det danske politi, som på dette tidspunkt af nogen blev opfattet som Hitlers forlængede arm. Det samme gjalt de danske domstole, så far blev idømt fem måneders fængsel for at modarbejde den tyske besættelsesmagt.

DAGLIGDAG I ÅRHUS

Pludselig fra den ene dag til den næste kom der ingen løn ind. Århus kommune hvor far var ansat, betalte ikke løn til en embedsmand, der ikke passede sit arbejde, hvad grunden så var. Da nød som bekendt lærer nogen kvinde at spinde, måtte mor lynhurtigt finde sig et lønnet arbejde og med villa og fem børn skulle der alene til mad bruges mange penge.

Der blev indført grøddage og kødløse dage, hvor vi for eksempel spiste rødbedebøf. Kartofler og gulerødder kunne købes, men de kostede jo penge, mens en cykeltur ud på landet til den nærmeste roemark højst kostede lidt luft i cykelslangerne. Roerne lånte vi, og så stod den på sund og gratis mad i form af stuede kålrabi.

Når jeg tænker tilbage på de 60 år, der er gået siden, føler jeg, at en lysfest til minde om 2. verdenskrig er den største hædersbevisning vi kunne give alle de tapre døde, der i årene 1939-45 kæmpede for vor frihed.

De kæmpede og gav deres liv for, at vi deres børn, børnebørn og oldebørn kan leve et godt og trygt liv i et frit Europa. Engang imellem kan jeg godt få den kætterske tanke, at vi ikke helt har magtet at administrere den frihed, vi har vundet af deres død, således at generationerne efter os helt forstår, hvad det er for en frihed, vi taler om. Hvilke værdier, der i virkeligheden er tale om.

Måske vil det være lettere at forstå med følgende eksempel: Først lang tid efter fars død modtog mor en pakke med ganske få ting, der havde tilhørt far bl.a. hans vest. Godt gemt i spændetampen

fandt hun følgende optimistiske digt skrevet af far, mens han endnu var indsat i Frøslev lejren.

Bag sorte skyer går solen ned
Og Frøslevs træer står vagt,
Mens vi med vold og pigtrådshegn
Er i gestapos magt,
Nu ligger vi og lytter spændt
Til tog der går forbi,
Og længes mod den store dag,
Da vi igen er fri.

Den kommer snart, den store dag,
Skønt alt endnu er sort
Da får vi del i fælles sag
Og tysken jaget bort.
Og så skal vi som venner stå
I arbejde, liv og død,
Og aldrig mer skal Danmarks land
Bli' stedt i sådan nød.

Viggo Emil Hansen

DEN STORE DAG

Den kom snart den store dag, men da var far og med ham tusinder af mennesker, hvis frihed var trådt under fode. Af den store tyske krigsmaskine for længst død. Sultet, frosset og slidt ihjel i Hitlers meneskefordrende krigsfangelejr.

Den 4.maj tænder vi lys og siger tak til de, som gav os livet og friheden. Som lærte os at kæmpe for alt, hvad vi har kært.

Vi er sønner af de mænd
Som aldrig lod sig true,
Vi er sønner af de kvinder,
Der ikke lod sig kue,
Vi er børn af et folk,
Hvis regering var skændig,
Vi er børn af forældre,
Der sloges, da det var nødvendigt.

Her vil vi tænde lys
For at minde de døde,
Nu kan vi ranke ryggen
Og gå verden i møde,
I taknemmelighed
Vil vi stemmerne dæmpe.
I døde for os,
Så vi blev fri til at kæmpe.

Valborg Østergaard

Niels T Holst, Besættelsesmuseet i Aarhus har sendt disse fotos af Leo Hansens fars duplikator som er blevet istandsat på museet.

Udlandsdanskernes adgang til Bernadottegården

Bernadottegården i Roskilde.

Gennem de senere år er man blevet opmærksom på et problem mht. udlandsdanskernes mulighed for at komme ind på et dansk plejehjem som f.eks. Bernadottegården.

F.eks. ønsker en fhv. kz-fange, bosiddende i Spanien, pga. svigtende helbred at få en kz-plads på Bernadottegården i Roskilde. Vedkommende er berettiget til en sådan plads iflg. den garanti, som Roskilde Kommune har givet tidl. modstandsfolk og kz-fanger, at så længe der er nogen tilbage af den gruppe, er de berettiget til en plads efter gældende regler og her støder vi ind i problemet.

Reglerne siger nemlig, at den, der søger om en plads på et plejehjem, skal have en folkeregisteradresse i Danmark for at kunne blive visiteret til en plads. Det er ikke nok, at man er berettiget til en plads. På Bernadottegårdene har man

Bernadottegården i Roskilde. Fotos Emmy Reitoft

derfor i flere tilfælde måttet sige til gamle modstandsfolk, bosiddende i udlandet: Du skal skaffe dig en bolig i Danmark, låne, leje eller købe en bolig, så du har en folkeregister-adresse, før vi kan hjælpe dig. Nogen har kunnet låne/leje en et værelse hos familie, men der er ikke alle, der har familie, som kan hjælpe eller som har midler til at anskaffe en bolig og til dem har man desværre måttet sige nej.

HENVENDELSE TIL MINISTERIERNE

For tre år siden rettede bestyrelsen på Bernadottegården i Roskilde en henvendelse til tre ministerier (udenrigs-, social- og beskæftigelsesministeriet) og forelagde dem problemet. Vi mødte stor forståelse og man lovede at sende sagen videre til rette vedkommende. I den mellemliggende tid har sagen så vandret frem og tilbage mellem de berørte ministerier, ligesom Roskilde Kommune har været inddraget.

Det er nu resulteret i, at socialminister Eva Kjær Hansen den 14. december 2005 har fremsendt et lovforslag, hvori det bl.a. i § 3 siges: Personer, der på grund af deres aktiviteter under anden verdenskrig modtager erstatning i henhold til lov om erstatning til besættelsetidens ofre, kan visiteres direkte fra udlandet til et plejehjem, der har personale med særlig ekspertise i at pleje personer, der lider af kz-syndrom. Og i § 4: Stk. 1. ... § 3 træder dog i kraft den 1. januar 2007.

Sagen har mødt stor forståelse i Folketinget, således at vi imødeser den endelige vedtagelse.

I et brev fra Socialministeriet den 27. januar til Emmy Reitoft opgør man antallet af mulige ansøgere til 258 personer bosat i udlandet og i alt 481 bosat på Færøerne. Der vil dog reelt være tale om et meget mindre antal – måske i størrelsesordenen 10-20 personer.

Sandsynligvis bliver det Arbejdsskadsstyrelsen, der skal rette henvendelse til udlandsdanskerne for at fortælle om de nye muligheder.

Når loven er endelig vedtaget og den praktiske del med visitering m.v. er på plads, vil der blive redegjort for det i Modstandskampen.

Mogens Henrik Nielsen

En flaske Sort Simoni og gestapochefen

*Af Hans Ole Christensen
Grønbjergvej 9, Måløv*

Tak for et stadigt meget vedkommende blad. Her har jeg en lille beretning, som jeg gerne vil have fortalt, inden det er for sent.

Min far, vinhandler Povl Christensen, Simonis Vinhandel i Aalborg var medlem af Frihedsrådets lokal-komité i Aalborg. I vinhandelen var personalet ikke uvidende om min fars engagement, og en dag blev han modtaget af en medarbejder, der fortalte at Gestapo havde været der, og at min far skulle henvende sig på Gestapos Hovedkvarter på Højskolehotellet. Trods velmente råd om at flygte ud af landet, ræsonnerede min far, at Gestapo jo nok ikke kunne have fældende beviser, siden han skulle komme "uledsaget" til hovedkvarteret.

PISTOLEN NED I BORDET

Han indfandt sig og blev modtaget af den lokale Gestapochef, Bolle. Min far benægtede alle anklager om undergravende virksomhed og pludselig hamrede hr. Bolle en Para-

bellumpistol ned i skrivebordet og sagde: "Sie lügen". Min far stirrede ham fast i øjnene og slog af en mærkelig grund over i fransk og sagde "på æresord" – "parole d'honneur". Hr. Bolle blev helt mild i blikket og sagde på fransk. "Ja, De er jo vinhandler og kender sproget og det skønne land".

Så de talte derefter sammen som "bedste venner" om Frankrig. Min far var pludselig uden for mistanke. Men hr. Bolle gav til slut udtryk for, at han ikke ville have noget imod at få tilsendt en flaske af den lokal-kendte "Sort Simoni". Min far lovede (lettet) at tilsende ham en sådan flaske.

SKYND DIG UD AF LANDET

En yderligere krølle på historien er, at min far samme dag fortalte om begivenheden til sin gode ven og konkurrent, vinhandler Sigurd Müller, der også var leder af den lokale Røde Kors afdeling. Da han hørte, at min far havde sendt Gestapochefen en flaske "Sort Simoni" udbrød han. "Så må du skynde dig at flygte ud af landet, inden han får smagt den".

4. maj symposium om "De betaler prisen"

Foreningen "Venner af 4. maj kollegiet på Frederiksberg" holder sit årlige 4. maj symposium torsdag den 4. maj 2006 på 4. maj kollegiet kl. 13 med følgende tema: "De betaler prisen (I)" og foredrag af Jørgen H. Barfod, Preben Moldow og Poul Kildemoes.

MANGE BETALER PRISEN

Ingen, der deltog i modstandskampen og overlevede, er gået umærket videre i livet. I de tilfælde, hvor fædrene og eller mødrene blev arresteret, forhørt, ofte tortureret og siden deporteret, og hvor en del omkom, blev hjemmene efter

krigen anderledes end andre hjem, og det mærkede de børn, der voksede op i disse hjem. Selv om der er gået 60 år siden Befrielsen, er der fortsat mange mennesker, der fortsat betaler prisen for modstandskampens indsats.

ALLE ER VELKOMMEN

Første del (2006) belyses af modstandsfolk og anden del (2007) af børn, der voksede op i hjem, der var mærket af mødrenes indsats.

Alle er velkomne

Skulle vi have sagt

Af Poul Kildemoes, Roskilde
Kz-fange 50386

Lige fra den 1. januar 2005 var jeg spændt på om året ville komme til at stå i befrielsens tegn eller om befrielsen kom til at stå i skyggen af H.C.Andersen. Jeg var nok lidt naiv, for selvfølgelig blev det et H.C.Andersens-år-fra først til sidst, på godt og ondt.

Stakkels H.C.Andersen var ved at blive kvalt i sin fødselsdag, mens Befrielsen kun blev markeret 4. og 5. maj og i dagene lige omkring. Smukt og stærkt markeret på Bernadottegården her i Roskilde, i Mindelunden, på Københavns Rådhus, ved Mindeankeret i Nyhavn og mange andre steder i landet. Men kun lige i dagene omkring 4. og 5. maj-og meget ofte ledsaget af lidt forstemmende kommentarer som: "Men nu skal det altså være slut"- "Vi orker ikke at høre mere om besættelsestiden og modstandskampen og kz-lejre". (At MAN ikke orker at mindes, betyder jo ikke, at andre dermed glemmer)

SKAL DET VÆRE SLUT

Selv om dette ønske, at "det skal være slut", er dominerende, var der i sensommeren, specielt i september andre tendenser fra forskere og journalister. Et par bøger, der har kunnet bevæge en tidligere modstandsmand og kz-fange og som her giver mig anledning til nogle betragtninger. Jeg tænker på Hans Sode Madsens "Reddet fra Hitlers Helvede". Danmark og De hvide Busser" og den svenske historiker Ingrid Lomfors "Blind flöck".

Sode Madsen har i tidligere arbejder anført, at samarbejdspolitikken medførte, at Hitler Tyskland først gennemførte jødeaktionen i Danmark i oktober 1943 og ikke et år tidligere som i andre besatte lande. I sin bog argumenterer han yderligere for, at samarbejdspolitikken havde som resultat, at De hvide Busser i april 1945 fik mulighed for at hente norske og danske kz-fanger hjem.

EN PARADOKSAL SITUATION

For en tidligere modstandsmand og kz-fange er det noget af en paradoksal situation, at den politik, som vi havde bekæmpet, og som på en måde endte den 29. august 1943 med, at Danmark sagde NEJ til samarbejdspolitikken og regeringen trådte tilbage. At samarbejdspolitikkerne skal takkes for, at vi kom levende tilbage fra lejrene. Jeg forstår godt Sode-Madsens tankegang, men vil alligevel håbe, at vi må blive ved med at fejre 29. august, som en af Danmarks store nationale helligdage.

De to omtalte bøger, der flittigt er blevet omtalt og nedgjort og rost af Bent Blüdnikow, har begge som næsten hovedtema Folke Bernadottes indsats eller mangel på indsats, hvad angår jøderne i Theresienstandt. Begge bøger beskæftiger sig med det ømtålelige problem, at Røde Kors gjorde forskel på mennesker at Røde Kors reddede norske og danske politiske fanger men ikke jøder. At Røde Kors reddede danskere og nordmænd, men ikke andre nationaliteter, i hvert fald ikke i første omgang. Bent Blüdnikow supplerer med, at forklaringen kan ligge i, at Folke Bernadotte var antisemit- det skriver han virkelig.

BERNADOTTEGÅRDEN

Begge videnskabsmænd genopliver også den gamle diskussion om, hvem der ydede den første og den største indsats. Svensk Røde Kors eller Dansk Røde Kors. Hvor det dog ikke interesserer mig. Jeg er glad for, at vi i Roskilde har et plejecenter for 30 tidligere modstandsmænd og tidligere kz-fanger og krigssejlere, og at det hedder Bernadottegården og ligger på H.H.Kochs Vej.

Noget for mig helt iøjnespringende i de to bøger er, at de to forskere efter flere års studier har fundet ud af, at når vi i lejrene fik Røde Kors pakker og derigennem kunne købe os fordele der medførte, at vi kunne komme levende hjem, så fik vi noget, som andre ikke fik. Det var vi da klare over. Vi sagde tak til pakkerne vi sagde tak til livet. Jeg forstår slet ikke Ingrid Lomfors, der moraliserer og mener, vi skulle have delt pakkerne ligeligt med alle andre fanger.

Jeg vil gerne forklare og også forsvare min amoralske (?) holdning og vil begynde med at påstå, at jeg er på linje med andre kz-fanger. Jeg kender ingen og har ikke kendt nogen, der sagde nej tak til særbehandling. Man delte da med sine køjekammerat, men ikke med barakkens 300 fanger.

MIN EGEN HISTORIE

Jeg kan bedst forklare mig via min egen "historie": Jeg var blandt de 197 fanger, der 15. september 1944 kom med den første transport fra Frøslev til Neuengamme. Af disse 197 døde de 27% i tyske koncentrationslejre inden krigens afslutning. Vi var 79, der den 26. sep-

Fotos af De hvide Busser fra Frihedsmuseet og Heinrich Himmler.

nej tak?

tember blev sendt fra Neuengamme til en udekommando i Husum, hvor vi var til den 21. december og hvor vi IKKE modtog Røde Kors pakker. (Der kom pakker til Neuengamme ca. 6. oktober, men de blev ikke videresendt til os)

Mange døde i Husum og mange flere blandt os var helt afkræftede, da vi 21. december nåede tilbage til Neuengamme, hvor vi hver fik to Røde Kors pakker. Vi blev anbragt i en barak, hvor der vel var 300 fanger, og her fik vi mod bestikkelse lov til at anbringe vore pakker i Blockältestes lille aflukke. Jeg har fortalt min historie ved flere lejligheder, også i tv og har fortalt, hvordan jeg bl.a. juleaften 1944 sammen med en anden dansk fange forsvarede vore pakker mod de andre nationaliteter i barakken.

Vi var bevæbnede med nogle remme og vi slog, så det kunne høres mod stolper og borde, hvis nogen nærmede sig. Hvis nogen kom truende når, vækkede vi Blockälteste, der mod yderligere nogle cigaretter klarede sagen. Jeg blev i tv spurgt om jeg dog var blevet så forrået, og jeg kunne svare, at jeg sammen med andre nogenlunde raske danskere forsvarede VORE pakker. Flertallet af os lå afkræftede i deres køjer og kunne intet gøre. Vi havde forstået, at pakkerne var til os. Fra vores land. For at vi skulle kunne klare os.

PAKKERNES INDHOLD

Pakkerne indeholdt selvfølgelig mange værdifulde næringsmidler som tømælk, sukker, knækbrød men først og fremmest cigaretter. Jeg røg meget langt fra dem alle. Det gjorde vi ikke, men vi købte os fordele, goder for dem. Først og fremmest bestak vi SS-læger, så vi

undgik at komme på nye udekommandoer, og vi købte os til fysisk lette arbejdspladser i Neuengamme. Det lykkedes ikke for alle, ikke hver gang. Mange kom på nye udekommandoer og døde der. Vi der ikke kom af sted vidste, at andre kom af sted i stedet for os.

VI FRELSTE LIVET PÅ ANDRES BEKOSTNING. SKULLE VI HAVE UNDLADT DET?

Når man var placeret i kz-lejrenes virkelighed, var beslutningen relativ nem at tage. I marts 1945 kunne vi også i Neuengamme fornemme, at krigen snart var forbi, men det var også ved at være forbi med vores modstandskraft. Folke Bernadotte og hans medarbejdere havde forhandlet først og fremmest med Himmler og havde opnået at danske og norske politiske fanger skulle samles i Neuengamme for senere at komme videre til Danmark og Sverige. Bernadotte kom med sin stab IND i Neuengammelejren vist nok 19. marts 1945 og fik mulighed for at se vore vilkår og vi fik mulighed for at fortælle om vore behov. Bernadotte gik sin runde sammen med lejrledelsen og vore tillidsmænd, mens jeg og et par andre nogenlunde raske danske og norske fanger gik sammen med nogle svenske Røde Kors-officerer.

VORES BEHOV

Vi skulle fortælle dem, hvad vore absolut mest påtrængende behov var. Rene tæpper, rene madrasser, desinfektionsmidler. Få dage !! efter dette Røde Kors besøg blev den ene af lejrens stenbaraker tømt for svage og syge fanger af anden nationalitet og stillet til rådighed for danskere og nordmænd. Vi fik vasket de skidne køjer og vi fik rene tæpper og papirsække med træuld som madrasser og vi fik yderligere Røde Kors pakker og færre blandt os døde.

SKULLE VI HAVE SAGT NEJ TAK?

De svage og syge fanger fra stenbarakken? Ja, de blev sendt ud til Neuengammelejrens hverdag til Hitlers Helvede, som Sode-Madsen taler om. Nogle af dem blev sendt ud på landevejene og endte i Neustadt i Lübeckbugten. Her blev de sat ombord i tre skibe, der sejlede ud i bugten, hvor de blev sænket af

allierede fly. 7000 kz-fangers lig drev i land og ligger begravet i Neustadt.

Vi fik lov at leve. De døde. Vi levede på deres bekostning. Skulle vi have sagt nej tak til pakker og hjælp? Vi sagde ja tak og vi overlader de moralske anfægtelser til dem, der 60 år efter sidder ved deres skriveborde og forsker. Måske skulle de også tale om skyld og ansvar.

BØGER

Der er udkommet en bog om katastrofen i Lübeckbugten, Claes Göran Wetterholms "Dødens hav", Østersøen 1945, hvor 25.000 desperate civile tyskere og kz-fanger omkom. Katastrofen udspillede sig omkring de fire skibe Goya, Wilhelm Gustloff, General von Steuben og Cap Arcona. Bogen er udsendt på forlaget Høst & Søn.

De glemte søfolk

Et næsten glemt kapitel fra besættelsestiden blev genopfrisket i Kolding, da Einer Emil Nielsen, en tidligere Vesterbro-dreng, der senere blev koldingenser præsenterede den bog, han har skrevet om sin far. En far, der kom til at betyde uendelig meget i hans liv, skønt han stort set kun havde ham i 11 måneder, takket være de omstændigheder, der holdt ham borte fra landet i årevis.

Faderen strandede som sømand i Shanghai under krigen og var blandt de uheldige, der kom til at leve under kummerlige forhold, fordi en nævenyttig dansk konsul inddrog deres pas. Begrundelsen var, at de ellers kunne risikere, at miste passet og ikke ville kunne få et nyt, fordi man ikke kunne få papir hertil fra Danmark. Rygtet gik ganske vist, at årsagen i stedet var et for tæt forhold til den tyske forbindelsesmand, der var sendt til Japan som kontakt.

Desværre faldt det ham ikke ind at bekymre sig om, hvordan det gik søfolkene, og herhjemme glemte man også alt om dem, selv da de, der havde sejlet for de allierede, omsider kom ind under erstatningsloven, huskede ingen på dem. Først i 1986 lykkedes det på foranledning af sømændenes organisationer at få denne fadæse rettet. Grundlaget herfor var først og fremmest det kæmpearbejde som professor Tygesen havde udført, først for sømændene, siden færøerne og endelig Shanghai-folkene. Der er tale om en gribende fortælling om en forældreløs dreng (hans mor var død, før faderen vendte hjem) og denne drengs forsøg på at løse gåden omkring den næsten ukendte far.

Shanghai-sømændene 1940-45: Danmarks glemte søfolk • Forlaget: EMILIOS • Fås hos Sømandsforbundet.

Dagmar Mørk Jensen

Lidt billedforvirring

I Modstandskampen nr. 5. december 2005 var der blevet byttet om på to fotos. Redaktionen beklager.

Her er det rigtige foto af bestyrelsesmedlem Flemming Rasmussen, der havde lavet en flot sang til Gestapofangernes 60 års jubilæum om turen fra Vester Fængsel til Frøslev. (foto 1.)

I bladet var der også et forkert billedtekst på et foto af Steen Olson, der kørte en af de hvide busser.

Flemming Rasmussen

Nekrolog

Tidligere formand for Landsforeningen og Sydøstjysk afdeling

Jens Jacob Jensen døde den 23 januar 2006. Jeise var medstifter af afdelingen og blev socialsekretær. En opgave han løste med megen stor glæde og respekt fra dem som søgte hjælp. Efter få år blev han valgt som formand, et hverv han varetog med stor interesse og dygtighed. Hans store interesse og kærlighed for sine medmennesker var drivkraften i arbejdet. Jeise var næstformand indtil den tidl. formand Bernth Johansens død i maj 1998 og valgt til formand i 1999. På landsmødet i Fredericia 2003 ønskede han ikke genvalg på grund af svigtende helbred, men fortsatte som næstformand. Efter stort arbejde i modstandskampen blev Jeise arresteret i maj 1944. Efter ophold i Frøslev kom han til Neuengamme og udkommando i Ald Garge. Han kom med de hvide busser den 20. april og var i Fredericia 11. maj 1945. Æret være Jeise's minde.

*Kaj Eilertsen
Sydøstjysk afdeling*

De efterlevende må ikke blive glemt

Af pens.vagtmester Warmi Hansen

Selvom vi er kommet ind i marts skal der lige være plads til en omtale fra Mindelunden julen 2005, især fordi Peter Ilsøes tale vækker til eftertanke.

Traditionen tro blev der juleaftensdag afholdt højtidelighed i Mindelunden arrangeret af Minde- og Fredningsfonden og Hjemmeværnsdistrikt Jonstrup. 400-500 mennesker trodsede vejret og mødte frem.

Derefter holdt fhv. generalsekretær for Atlantsammenslutningen, cand.polit. Peter Ilsøe nedenstående tale inden studentersangerne igen trådte til og sang "Guds fred med vore døde". Aftenen sluttede med at alle sang "Altid frejdig når du går".

BAG OM DØDEN LYTE MORGENRØDEN ...

Peter Ilsøe sagde bl.a.: Herude til højre for mig ligger bl. a. fem af mine gamle kammerater fra Holger Danske gruppe nr 4. Alle skudt ned af tyskerne på det skammeligste den 9. august 1944 ved Rorup. En oprørende niddingsdåd.

De blev efter befrielsen fundet herude. Brutalt kastet i uindviet jord uden kors eller navneskilte. De blev identificerede af kammerater og familie efter 5. maj. De blev, sammen med deres oprindelige gruppefører Chr. U. Hansen, der tidligere var blevet henrettet, bisat den 9. juli 1945 i Københavns Domkirke. Talere var tre gode mænd, blandt dem biskop H. Fuglsang-Damgaard. Bispen indledte: "Den femte maj stod solen op over Danmark. Bag om døden lyste morgen-

Peter Ilsøe.

røden". Og han citerede så Chr. U. Hansens sidste brev til vennerne, skrevet få dage før han blev skudt: "Lad gevær-salverne knitre, lad dem piske og pine, lad kun langfredagsmørket sænke sig over landetvi lurar dem påskemorgen, når den gyldne sol frembryder gennem den kulsorte sky". Gribende og flotte ord fra en ung mand, der ikke var i tvivl om, hvad morgendagen ville bringe. Og som havde nægtet at følge med, da vennerne ved en utrolig dristig aktion i Aalborg arrest i maj søgte at befri ham, fordi han håbede på, at han ved at påtage sig mere skyld end sandt var, kunne redde andres liv. Men forgæves. De blev alle henrettede. Jeg husker tydelig kammeraternes skuffelse, da de kom hjem fra Ålborg, fortvivlede over at Chr. ikke ville med. I sandhed et eksempel på offervilje, vi kan lære meget af.

Med få undtagelser er alle, der deltog aktivt i modstandskampen i dag over firs. Vi søger at få det bedst mulige ud af livet, mere eller mindre virksomme hjemme eller på plejehjem. Ikke så få, tro det eller ej, har endnu dybe ar og traumer fra krigens tid, det være sig som aktive modstandsfolk, som krigs-sejlere, som Gestapo- eller som KZ-fanger. Disse traumer aktiveres ved ubetænksomme handlinger, ikke mindst fra uforstående myndigheders side. Vi ser det måske allertydeligst på Bernadottegården. Til disse myndigheder vil jeg sige: Tøv en kende. Vi har ikke så mange år igen. De hårdt ramte overlevende må da heller ikke blive glemt.

Efter folkedrab

"FORSONING, FORTRÆNGNING, FREMTID"

Under denne overskrift blev Auschwitz-dagen den 27. januar for 3. gang afholdt på Bernadottégården i Roskilde i samarbejde med kulturforvaltningen i Roskilde Kommune og en mængde frivillige.

Omkring 115, beboere fra Bernadottégården, modstandsfolk, repræsentanter fra Roskilde Kommune og Undervisningsministeriet og Roskildeborgere overværede og deltog i arrangementet, hvor vi mindedes Holocaust og andre folkedrab gennem oplæg og påfølgende debat og hvor man stillede spørgsmålet om forsoning og tilgivelse er nødvendig for at komme videre som menneske og samfund efter et folkedrab.

MUSIK OG FREDSLYS

Klezmerensemblet Mazel under ledelse af den polskfødte violinist Anna Gwodz indledte med "Es Brennt" af Mordechai Gebirtig og fortsatte videre med jødisk folkemusik. Under musikken blev fredsslyset fra Bethlehem båret ind af Kaj Christensen fra Bernadottéparken og placeret foran bordet med de

4 oplægsholdere. Med fredsslyset tændte 4 ansatte fra Bernadottégården et lys med 4 væger. Lyset symboliserede samhørigheden og fællesskabet mellem mennesker og deres vilje til et fredsskabende samarbejde trods forskellig kultur, tro og traditioner. De 4 var Birgitte Reitoft fra Danmark, Arek Johansen fra Burundi i en meget smuk nationaldragt, Raad Korian fra Irak og Habibe Tuncer, som er dansk, men familien stammer fra Tyrkiet. Habibe, som tændte den sidste væge, læste digtet "I ghettoen er der ingen sommerfugle". Digtet blev skrevet af en ung mand, Pavel Friedmann, i Theresienstadt og er sammen med andre digte fra Theresienstadt samlet af Paul Aron og udgivet i bogform. I forordet oplyser Paul Aron, at kun lidt over et hundrede af mere end 14.000 børn og unge fra Theresienstadt overlevede, de andre kom på transport til Auschwitz, hvor de blev ombragt.

BORGMESTER BØD VELKOMMEN

Efter det gribende digt bød borgmester Bjørn Dahl velkommen og sagde bl.a., at det var naturligt, at et arrangement af denne karakter blev afholdt på Berna-

Iboja Wandall-Holm

dottégården og han nævnte i sin indledning nogle af de mange tragedier, der har udspillet sig rundt om i verden efter den anden verdenskrig – Balkan, Afrika og Asien, hvor der blev begået folkedrab.

DE FIRE OPLÆGSHOLDERE

Mogens Henrik Nielsen præsenterede derpå kort de 4 oplægsholdere:

Iboja Wandall-Holm, født i Tjekkosllovakiet i 1923 og kom sammen med sin søster til Auschwitz, hvorfra de begge undslap. Hun bor i dag i Danmark og har skrevet en erindringsbog "Morbærtræet" om det at overleve i en udryddelseslejr.

Paul Aron Sandfort f/Rabinowitz. Han kom til Danmark som 6-årig fra Altona i 1936 og blev den 7. oktober 1943 taget på kirkeloftet i Gilleleje og sendt til Theresienstadt. Han overlevede modsat sin far, der mistede livet i Auschwitz. Han har i Danmark iscenesat børneoperaen "Brundibar", som blev komponeret og opført i Theresienstadt.

Hans Sode-Madsen er historiker og har udgivet bøger om årene 1930-1950. Har lige udgivet en meget rost bog om "De

Fredsslyset og lyset med de fire væger

Hvide Busser" og redningen af de danske og norske kz-fanger. Hans far var tidl. Buchenwald-fange og faderens tavshed påvirkede familiens liv hele livet. Til sidst Thomas Bradholm, ung forsker og filosof, der har beskæftiget sig med de etiske spørgsmål, der rejser sig efter folkedrab og andre forbrydelser mod menneskeheden. Derefter fik de 4 oplægsholdere ordet og gav hver for sig vægtige bidrag til dagens emne gennem deres erfaringer.

DEBAT OG MUSIK

Mens kaffen blev serveret spillede orkesteret igen inden debatten begyndte. På baggrund af erfaringer fra kz-lejre, hvor nogle mennesker omkom ved vold og hvor f.eks. danske fanger slap fri, blev der stillet det spørgsmål til panelet: Skal vi skamme os over at være levende i en andens sted? Svaret var ikke entydigt, forholdene var nu engang sådan, man kunne ikke påvirke situationen. Det måtte være op til den enkelte, om man ville føle skam.

Den udbytterige dag sluttede med en tak til alle, der havde medvirket til at give deltagerne en tankevækkende oplevelse. Det var derfor også naturligt, at vi afsluttede med "En lærke lettede"

Mogens Henrik Nielsen

Habibe Tencer læser digtet "I ghettoen er der ingen sommerfugle"

De fire oplægsholdere. Thomas Bradholm, Hans Sode-Madsen, Iboja Wandall-Holm, Paul Aron Sandfort.

Hvem har gamle tegninger?

Af S.A. Birkeland

Foreningen "Venner af 4. maj kollegiet på Frederiksberg" holder sit årlige 4. maj symposium torsdag den 4. maj 2006 på 4. maj kollegiet kl. 13 med følgende tema: "De betaler prisen (I)" og foredrag af Jørgen H. Barfod, Preben Moldow og Poul Kildemoes. Alle er velkomne.

1. Efterlysning: Til projektet "Taget af tyskerne" efterlyser jeg tegninger udført af modstandsfolk af arrestation, forhør og mishandling i Danmark og

opholdet i kz-lejrene. Jeg har adgang til serier af Per Ulrich, Munk-Andersen, Jens Martin Sørensen, H.P. Sørensen og Lundberg, men jeg er vidende om, at der findes en del tegninger hos modstandsfolk, som ikke er kendt af andre end familien. Alle tegninger vil ved fremsendelse blive kopieret og returneret i ubeskadiget stand.

Adressen er:

Læge Sven Arvid Birkeland, Goldschmidtsvænget 9 C, 5230 Odense M.
Tlf. 66 14 31 71, E-mail: S.A.Birkeland@Birkeland.dk

PLAKATER I FRØSLEV.

Frøslevlejrens Museum viser i øjeblikket en særudstilling med plakater fra besættelsestiden og efterkrigsårene. De sjældne plakater er udlånt af Dansk Plakatmuseum i Århus og fortæller om livet i krigsårene og tiden efter. Det er bl.a. den berømte Oprop fra 9. april 1940 og mørklægningsplakater. Udstillingen er åben indtil 30. november.

Plakater fra bestættelsestiden i Frøslevlejrens Museum

I Frøslevlejrens Museum vises en særudstilling med en stor og farvestærk samling af plakater fra besættelsestiden og efterkrigsårene. De sjældne plakater, der er udlånt fra Dansk Plakatumuseum i Århus, giver et fyldigt billede af livet i krigsårene og tiden, der fulgte. Her ses blandt andet det berømte "Oprop", som tyske fly nedkastede på besættelsesdagen, den 9. april 1940, og plakater med besked om mørklægning af alle vinduer og også en opfordring til at passe på, når man færdedes i de mørklagte gader.

Radio og aviser var underlagt tysk censur. Konkret viden om visse forhold kunne være farlig, og rygter af alle slags florerede. Derfor en plakat, der forkyndte, at man ikke skulle fortælle alt, hvad man vidste. Andre plakater opfordrede til forsigtighed både med miner, der drev ind på kysterne og med landminer.

Flere plakater er knyttet til særlige udstillinger om familiens og hjemmets betydning, rundskuedage, indsamlinger og andre arrangementer, der mere eller mindre åbenlyst i emner og motiver appellerede til nationalt sammehold. Plakater for tøjindsamling i det vareknappe Danmark og børnehjælpsdage strejfer de sociale forhold – også i Finland og Norge, som danskerne hjalp gennem omfattende indsamlinger. Mange plakater er kunstnerisk stærke og meget smukke, da de er tegnet af betydelige danske kunstnere, blandt andre Sikker Hansen og Arne Ungermann.

Plakaterne fra årene efter krigen fortæller om de store 4. maj arrangementer til fordel for Frihedsfonden og besættelsestidens ofre. Der er også reklamer for interessante bogudgivelser om krigstiden og flotte plakater for film om verdenskrigen og besættelsen.

Udstillingen kan ses i Frøslevlejrens Museum indtil 30. november 2006

Plakat der fortæller at man skal huske mørklægningen.

Nu er vi blevet husejere

Af Alfred Andersen

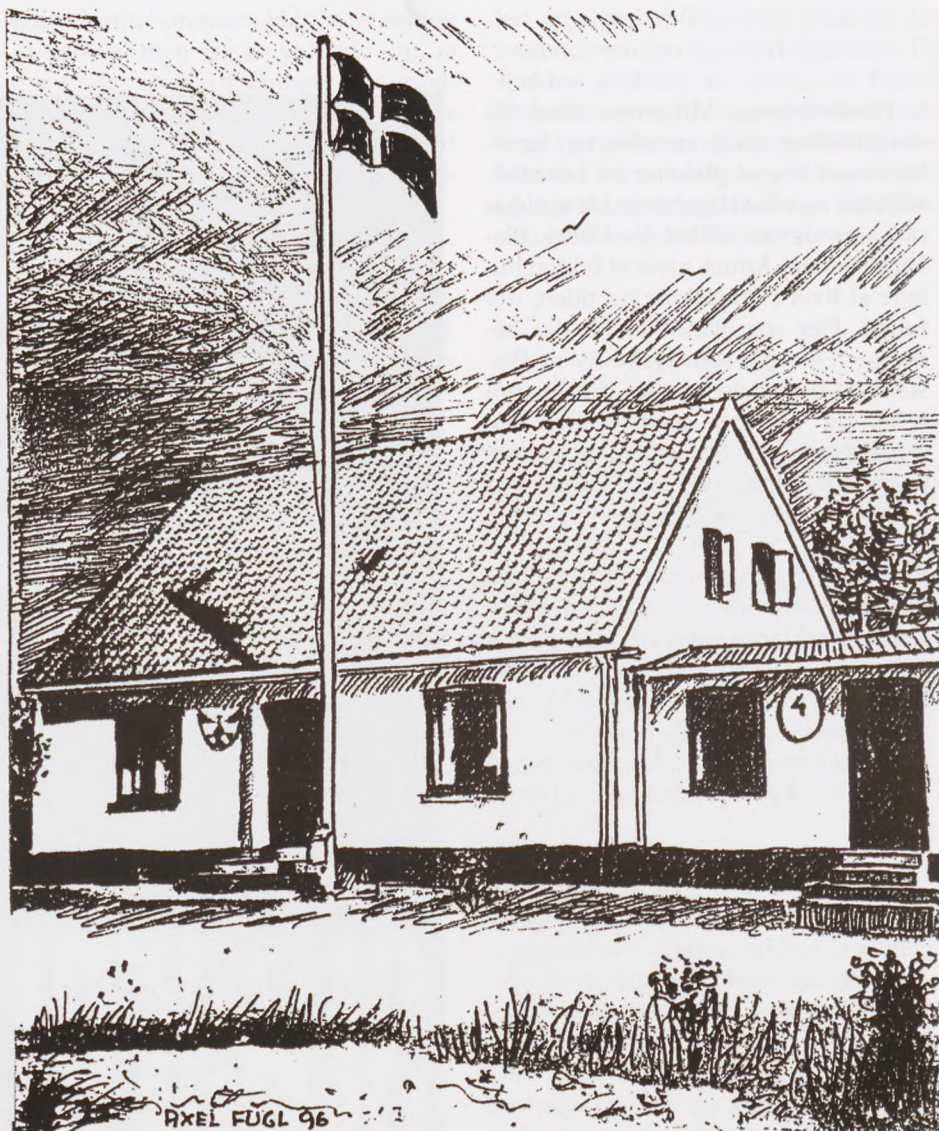
Siden 1973 har Foreningen de Erhvervs-hæmmede fra Frihedskampen lejet et feriehus på Anholt, som blev døbt 4.maj-huset. Nu har vi købt huset og det, at vi nu er blevet husejer giver os større muligheder for, hvad huset kan bruges til.

Vi kunne for eksempel uden at gøre det til et museum kombinere det historiske materiale med et feriehus. Om det kan lykkes afhænger naturligvis af, om der er nogle af vore læsere, som har bøger, billeder, breve, de på et eller andet tidspunkt gerne vil af med, og som vi har fælles interesse i at bevares.

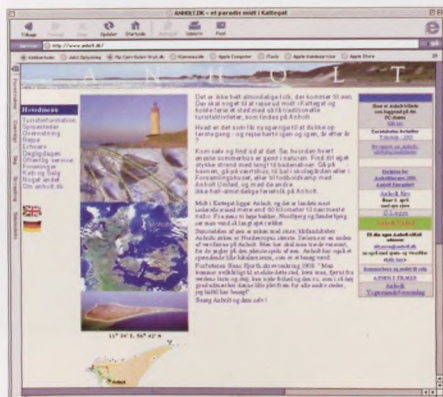
Måske kunne det også blive nødvendigt at købe noget. Derfor kunne det være en ide, at skabe en støttegruppe (4-maj husets venner).

Huset vil derfor blive et både historisk sted og et feriehus at opholde sig i, da vi må regne med, at der snart ikke er flere fra Modstandskampen tilbage til at fortælle om den tid.

Ideer om husets fremtid er meget velkommen, så bestyrelse har noget at arbejde med. Skriv til os. Tak.

4. maj husets forside

HUSK AT KLIKE IND PÅ HJEMMESIDEN WWW.ANHOLT.DK

Her er nogle dejlige farvefotos fra Anholt.

RUNDE DAGE

*Ved Alfred Andersen
Bregnevej 7,2.4.
5229 Odense SØ
Tlf. 6611 5869*

I forbindelse med skiftet af mærkedags-
redaktør er der desværre gået lidt klud-
der i nogle af de runde dage. Vi beklag-
er og siger tillykke med fødselsdagen.

50 år

Lene Dorvin
Slåenvej 62
6000 Kolding

60 år

30. oktober
Karen Fogh Andersen
Gadevænget 1
8900 Randers

75 år

12. januar
Wagn Bjørn Nielsen
Brovænget 17
8250 Egå

14. marts
Børge Gravesen
Fasanvej 26
7190 Billund

80 år

6. januar
Tenna Christensen
Brobjerg Parkvej 45
8250 Egå

28. januar
Poul Erik Munch
Engdraget 19
5700 Svendborg

1. februar
Kaj E. Larsen
Nybrogade 2.h.
5800 Nyborg

26. februar
Dagny Knudsen
Østergade 13
5750 Ringe

16 marts
Anne Margrethe Jacobsen
Soltorpvågen 3 D
Sverige

20. april
Jørn Jensen
Park Alle 261
2605 Brøndby

24 april
Karen Schlatzer
Hvedemarken 77
6000 Kolding

17. maj
Olga Jørgensen
Rørdrumvej 10
5600 Fåborg

27 maj
Harald Rasmussen
Krudttårnsvej 27
2791 Dragør

3. juni
Wagner Hansen
Johannevej 11
7000 Fredericia

23. august
Ella Møller
Bjerregårdsvej 15 1.
5000 Odense

31. august
Ditte Hulten
Møllevej 69
8900 Randers

8. november
Gudrun Nyholm Jensen
Roesskovsvej 111
5200 Odense V

85 år

2. januar
Else Barner Andersen
Dr.Lassensgade 10
8900 Randers

8. maj
Hans S Bruun
Rønshaven Bov
6330 Padborg

4. juni
Erik Hansen
Markvænget 12
5700 Svendborg

14. september
Grethe Damgaard Jørgensen
Strandvejen 20
5700 Svendborg

90 år

14. februar
Anna Redder
Kongensgade 4
9370 Hals

3. maj
Kai Macon Olesen
Møllevej 101
8900 Randers

2. juni
Uffe Klausen
Løkkeby Strandvej 10
5900 Rudkøbing

Kære Jejse

Så fik man ram på dig efter adskillige forsøg. Men i mit univers vil der altid være en Jejse. Et menneske der med ildhu og begavelse påtog sig opgaver i forbindelse med foreningsarbejdet omkring modstandsfolk. Han om nogen kunne sige. Vi gør de rigtige ting på de rette steder og aldrig var noget for svært eller besværligt. Trods egne store sorger hen af vejen svigtede han aldrig sine kammerater. Jeg har personligt mange dejlige samtaler med Jejse og min- des altid at vi sluttede med at sige. At størst af alt er kærligheden. Far- vel kære Jejse og tak.

Kaj Christensen og Minna Dahl

Returneres ved varig
adresseændring til:
Anne M. Olsen
Ternevej 39, Snestrup
5210 Odense N.V.

4007

Thorkil Andersen
Bernadottegården, lejl. 366
Bernadottegården
H.H. Kochs Vej 4
4000 Roskilde

ADRESSELISTE

ERHVERVSHÆMMEDE FRA FRIHEDSKAMPEN

Esbjerg afd.: Fmd.: Gerth Andersen,
Højtoftevej 2, 6700 Esbjerg, tlf. 75 13 28 40.
Kontor: Gammel Fritidscenter,
Grønnevangsvej (ved Østerbycentret),
6700 Esbjerg. Åbent hver onsdag 14-17.

Odense afd.: Fmd.: Henry Jensen,
Strynøgade 14, 5000 Odense C, tlf. 65 90 32 02
Kass.: Alfred Andersen, Bregnevej 7,
5220 Odense SØ, tlf. 66 11 58 69.

Omegnsafdelingen.:

Fmd.: Eigil Skov Jørgensen, Strandvej 35,
Kulhus, 3630 Jægerspris, tlf. 47 53 02 48,
giro 8011788, sociale sager v/Hans Otte,
Smakkegårdsvej 165, 2820 Gentofte,
tlf./fax 39 65 59 07.

Sjællands afd.:

Fmd.: Mogens Henrik Nielsen, Nystedvej 14,
Veddelev, 4000 Roskilde, tlf. 46 75 77 13
Kass.: Harry Henriksen, Sennepsmarken 11,
3000 Espergærde

Sydfyns afd.: Fmd.: Ole Martinussen,
Bruuns Alle 20, 5700 Svendborg, tlf. 62 21 40 48

Sydøstjysk afd.: Fmd.: Kaj Eilertsen,
Chr. VII Vej 14, 6070 Christiansfeld,
tlf. 74 56 22 90.

Kasserer: Birgit Lund,
Skovparken 76 B, 6000 Kolding,
tlf. 75 53 73 53.

Kontor: Vendersgade 28
Åbent tirsdag 14-16

Århus afd.:

Kontaktperson: Bruno Bøtcher,
Palludan-Møllers Vej 63,2 TH
8210 Århus V
tlf. 86 10 28 48

ALLIEREDE KRIGSSEJLERES VETERANFORENING

Fmd.: Else Lizier, Tårnvej 20, 2610 Rødovre,
tlf. 36 70 03 68
Kass.: Erik Qvist, Udsigten 16, 4220 Korsør,
tlf. 58 37 78 06

ODENSE HISTORIE 1940-45

Brandts Passage 15,1.tv
5000 Odense C, tlf. 66194045
Åbent d.1.lørdag i måneden kl.13-16

DACHAU-KLUBBEN

Fmd.: John Nielsen, Margrethesvej 28, Ejby,
4070 Kirke Hyllinge, tlf. 46 40 50 87
Giro: 87 446 867

FORENINGEN AF GESTAPOFANGER FRA BESÆTTELSEN

Fmd.: Jørn Jensen, Parkallé 261, 2605 Brøndby,
tlf. 43 96 35 18
Kass.: Salle Fischermann, Toftekaersvej 28 C,
2820 Gentofte, tlf. 39 65 89 90

FRIHEDSKAMPENS VETERANER

Fmd.: Jørgen H. Barfod,
Ved Fortunen 10, 2800 Kgs. Lyngby,
tlf. 45 87 22 54.
Næstfmd.: Eigil Skov Jørgensen (Foss),
Strandvej 35, Kulhuse, 3630 Jægerspris,
tlf. 47 53 02 48.

Kasserer: Bent Nielsen,
Strandjægervej 78, 2791 Dragør,
tlf. 32 53 07 16.

GESTAPOFANGERNE RANDERS

Fmd.: Frode Greve Rasmussen,
Lyngdalvej 18, 8500 Grenå, tlf. 86 30 90 76
Kass.: Karen Andersen, Gadevænget 1, 8900
Randers, tlf. 86 43 85 86, giro 663 8961

HANNOVER-STÖCKEN

Fmd.: Peter Møller Madsen, H.H. Kochsvej 4,
Blok 2, værl. 240, 4000 Roskilde, tlf. 36 16 60 98
Kass.: Carl Adolf Sørensen, Egernevej 24,
8270 Højbjerg, tlf. 86 27 23 47

HORSERØD STUTTHOF-FORENINGEN

Fmd.: Anton Nielsen,
Møllevej 17, 3650 Ølstykke, tlf. 47 17 90 69
Kass.: Bodil Enoch, Brøndbyøster Torv 51 5.th.,
2605 Brøndby, tlf. 36 75 45 94

KRIGSSEJLERGRUPPEN 1939-1945

Bent Ørberg og Bjørg Vitnes,
Torvegade 64, 3. & 4. tv., 1400 Kbh. K,
tlf. 32 95 22 06/32 95 55 04

VENNEKREDSEN I DANMARK

for KZ Neungamme
Fmd. Helle Sørensen
Dalstrøget 22, 4340 Tølløse. Tlf. 5918 6689

Kass: Cornelius Olsen, Gammelgårds Alle 111,
2665 Vallensbæk Strand, tlf. 4354 7836
Giro 807.3481

SACHSENHAUSEN-FORENINGEN

Fmd.: Peder Søgård, Reedtzholmvej 114,
4736 Karrebæksminde, tlf./fax 55 44 10 32
E-post: pse17@dadlnet.dk

THERESIENSTADT-FORENINGEN

Fmd.: Birgit Krasnik Fischermann, Gl. Vartov
Vej 29, 2. tv., 2900 Hellerup, tlf. 39 62 83 55
Kass.: Michael Fingeret, Herman Triers Plads 2,
1631 Kbh. V, tlf. 35 37 11 21

FORH. KONTORCHEF I FRIHEDSFONDEN

Anna-Lise Clausen, Præstefælledvej 67,
2770 Kastrup, tlf. 32 51 50 13

ARBEJDSSKADESTYRELSEN

Æbeløgade 1, Postboks 3000, 2100 Kbh. Ø,
tlf. 39 17 77 00, fax 39 17 77 11

AMICALE INTERNATIONALE DE NEUENGAMME (AIN)

Vicepræsident Ernst Nielsen,
Sofielunden 14, 2600 Glostrup

FÉDÉRATION INTERNATIONALE DES RÉSISTANTS, DANMARK (FIR)

Anton Nielsen, Møllevej 17,
3650 Ølstykke, tlf. 47 17 90 69

BERNADOTTEGÅRDEN

Bernadottegården 94, 9560 Hadsund,
tlf. 96 53 13 50

BERNADOTTEGÅRDEN

H.H. Kochsvej 4, Himmelev, 4000 Roskilde,
tlf. 46 31 60 00

MINDELUNDEN RYVANGEN

Tuborgvej 33, 2900 Hellerup, tlf. 39 62 14 67.

BANGSBO MUSEUM

9900 Frederikshavn, tlf. 98 42 31 11.

FRIHEDSMUSEET

Churchillparken 7, 1263 København,
tlf. 33 13 77 14.

MUSEET FOR FRØSLEVLEJREN

Lejrvejen 83, Frøslev, 6330 Padborg,
tlf. 74 67 65 57.

MUSEET PÅ KOLDINGHUS

Postboks 91, 6000 Kolding, tlf. 76 33 81 99.
Åbent kl. 10-17.

HORSERØDLEJRENS MUSEUM

Esrumvej 367, 3000 Helsingør. Åbent søndag,
tirsdag og torsdag kl. 11-15.

BESÆTTELSESMUSEET I ÅRHUS 1940-45

Mathilde Fibigers Have 2 (v/ Domkirken)
8000 Århus C, tlf. 86 18 42 77, fax 86 18 42 83
Fond reg. nr.: 12844

HISTORISK SAMLING FRA BESÆTTELSESTIDEN,

Niels Bohrs Alle 9, 6700 Esbjerg
Åbent tirsdag kl. 10-12 og torsdag kl. 10-18.

FERIEMULIGHEDER:

Anholt: Ejers af De Erhvervshæmmede.
12 senge. Adresse: 4. Maj-huset, 8582 Anholt by.
Henvendelse til Birthe Fuglsang,
Strandbakkevej 28, 8250 Egå, tlf. 86 22 40 46.
Ansøgning om ophold i højsæsonen skriftlig
senest den 1. februar.

FRØSLEVLEJRENS MUSEUM

Lejrvejen 83, 6330 Padborg
tlf. 7467 6557